

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ БЛОШНИЦІ ДИЗЕНТЕРІЙНОЇ У МЕДИЦИНІ

Стронська В.В.

Науковий керівник: Журавель І.О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

stronskayavv@gmail.com

Вступ. Блошниця дизентерійна (*Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh.) відноситься до родини айстрові (*Asteraceae*). Рослина зростає на території Європи та Західної Азії, має високий потенціал для застосування у доказовій медицині, але на теперішній час залишається засобом традиційної медицини. Латинська назва «*dysenterica*» вказує на здатність рослини лікувати дизентерію. Подрібнене листя рослини використовували як інсектицидний засіб у середньовічному побуті, що пояснює її назву «блошниця». Вчені з усього світу на теперішній час почали активно досліджувати блошницю дизентерійну і вивчати можливість її застосування у доказовій медицині.

Мета дослідження. Узагальнення даних наукової літератури для оцінки перспектив застосування блошниці дизентерійної у медицині.

Матеріали та методи. Методом критичного аналізу наукових публікацій узагальнено інформацію щодо вивчення хімічного складу та перспектив застосування у медицині сировини блошниці дизентерійної.

Результати дослідження. За результатами досліджень іноземними вченими в ефірній олії рослини ідентифіковано терпени нерил ізобутират, 3-метоксикумініл ізобутират, α (R)-куркумен, α -кадінен, неролідол, β -каріофілен, оксид каріофілену та інші. Треба зазначити, що вирощена у різних країнах сировина може мати склад ефірної олії, який дещо відрізняється за рахунок умов навколишнього середовища та інших чинників.

Флавоноїди блошниці дизентерійної представлені кверцетин 3-глюкуронідом і 3-гідроксикемпферол 3',4'-диметиловим етером.

Фармакологічні дослідження екстрактів трави блошниці дизентерійної довели їх антимікробну, протипухлинну, зокрема цитотоксичну, та цукрознижувальну дію.

Висновки. Аналіз наукової літератури показав, що блошниця дизентерійна має багатий хімічний склад. Експериментально доведено цінні види фармакологічної дії екстрактів з її сировини, що окреслює перспективи подальших досліджень цієї рослини для стандартизації сировини блошниці дизентерійної та розробки лікарських засобів на їх основі.

ТОВАРОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ КВІТОК *CARDUUS ACANTHOIDES*

Тартинська Г.С., Хніад Імад

Науковий керівник: Скребцова К.С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

cnc@nuph.edu.ua

Вступ. Найпоширенішим видом роду Чортополох *Carduus* родини айстрові *Asteraceae* є *C. acanthoides* ч. колючий, або ч. шипуватий, або ч. акантоподібний, або ч. акантолистний.

Чортополох колючий – багаторічна, або дворічна рослина, до 60 см заввишки. Розповсюджений по всій Європі, зустрічається в Азії. Стебло незначно розгалужене, крилате, крила з великою кількістю колючок по краях. Листя почергове, з жорсткими жовтими колючками.

Кошики верхівкові, поодинокі. Плоди сім'янки сухі, оливково-коричневі, до 3 мм завдовжки, з чубчиком з гладеньких щетинок. Цвіте з кінця липня, плодоносить до жовтня. Хімічний склад представлений фенольними сполуками, в тому числі фенолкарбоновими кислотами, флавоноїдами, стеролами, тритерпенами, поліацетиленами, сесквітерпеновими лактонами. Сироп з квіток досить ефективний при застуді, кашлі, ларингіті і бронхіальній астмі. Для приготування потрібно взяти 150 г квіткових кошиків і додати 300 мл води та 100 г цукру. Потім на слабкому вогні випарити на половину і процідити. Зберігати обов'язково в прохолодному місці. Пити 4–6 разів на день до їди по 1 чайній ложці. Протипоказань у будьяка небагато, просто при тривалому застосуванні у малих дозах вони збуджують центральну нервову систему, у великих – пригнічують її. В цілому ж, препарати малотоксичні, тому не викликають побічних явищ. Квітки чортополоху входять до складу багатьох печінкових, ниркових і шлункових чаїв та зборів.

Мета дослідження. Провести товарознавчий аналіз квіток (кошиків) чортополоху акантоподібного.

Матеріали та методи. Сировину заготовляли влітку 2022 року у фазі масового цвітіння. Широта 49.9822186, східна довгота 36.7434322. Застосовували загально відомі методики фармакогностичного аналізу рослинної сировини.

Результати дослідження. Кошики напівокруглі, обгортка майже гола, листочки обгортки витягнуті, на верхівці з невеличкими колючками, у основі трикутно розширені, квітки трубчасті, крайові квітки трохи зігнуті, колір віночків рожевий або фіолетовий, квітколоже кошика трохи опукле. Органічних домішок – не більше 1 %. Мінеральних домішок – 1 %.

Висновки. Одержані дані можуть бути використані при розробці відповідних розділів проекту методів контролю якості на сировину.

ВИВЧЕННЯ АНТОЦΙΑНІВ ТА АНТОЦΙΑНІДИНІВ У КВІТКАХ ЦИНІЇ ВИТОНЧЕНОЇ МЕТОДОМ ВЕРХ

Тулуб І.О.

Науковий керівник: Бурда Н.Є.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
tulubirina10@gmail.com

Вступ. Антоціани – це глікозиди, агліконами яких є антоціанідини. Вони належать до рослинних пігментів червоно-синього типу і відносяться до групи флавоноїдів. Крім природних барвників, антоціани та антоціанідини відомі своїми антиоксидантними властивостями, вони можуть захищати клітини від ушкоджень, спричинених вільними радикалами. Аналіз літературних джерел показав, що антоціани й антоціанідини можуть знижувати ризик серцево-судинних та неврологічних захворювань, запобігати утворенню пухлин, зменшувати запалення, покращувати зір. Перспективним джерелом антоціанів є цинія витончена (*Zinnia elegans* Jacq.), яка відноситься до родини Asteraceae.

Мета дослідження. Ідентифікація та визначення вмісту антоціанів у квітках цинії витонченої.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були квітки цинії витонченої сортів Карусель та Рожевий бріліант, які були заготовлені у Харківській області у 2021-2022 р. Квітки сорту Карусель мають різнокольорове забарвлення, зокрема червоне, рожеве, фіолетове, по